

Vänsterpress om Fidel Castro

Fidel Castro 1926-2016

Den kubanske revolutionsledarens Fidel Castros död 25 november 2016 har fått stort genomslag i massmedia, vilket är helt naturligt, eftersom han i över ett halvsekel representerat den kubanska revolutionen på gott och ont: För borgare var han ett hatobjekt och av socialister, särskilt i Latinamerika, var han älskad.

Vi har här samlat artiklar från den svenska vänsterpressen som på olika sätt försöker göra bokslut över Fidel och hans verk.

Vi kommer senare även publicera ett urval artiklar från internationell vänsterpress.

Se även lästipsen allra sist i denna samling. Där finns texter som tar upp olika aspekter av Castro och den kubanska revolutionen.

Martin Fahlgren 2/12 2016

Innehåll

Clarté	1
<i>Fidel dog igår</i>	1
eFolket	2
<i>Debatten om Fidel Castro</i>	2
Flamman	5
<i>Högerns Kubahat handlar om inrikespolitik</i>	5
Internationalen	6
<i>Fidel är död – Leve revolutionen</i>	6
<i>FIDEL</i>	7
Offensiv	10
<i>Fidel Castro död – försvara kubanska revolutionen</i>	10
Proletären	13
<i>Mot segern, för alltid kamrat Fidel!</i>	13
<i>Castro är död – leve socialismen</i>	15
<i>"Vad hade vi varit utan Fidel?"</i>	16
Lästips	17

Clarté

Fidel dog igår

Hans Isaksson

Clarté-blog 26/11 2016

Fidel Alejandro Castro Ruz föddes som son till en välbeställd jordägare i Birán 1926. Under sina juridikstudier vid Havannas Universitet blev han antiimperialist. Efter att ha deltagit i uppror mot högerregeringar i Dominikanska republiken och Colombia, försökte han förgäves störta USA-bolagens kreatur, president Fulgencio Batista genom att attackera kasernen Moncada 1953. Efter ett års fängelse bildade han i landsflykt i Mexico 26 julirörelsen, med sin bror Raúl Castro och Che Guevara.

Castro ledde den kubanska revolutionen i ett gerillakrig mot Batistas styrkor från Sierra Maestra. Efter Batistas störtande 1959 tog Castros rörelse den militära och politiska makten. Castro blev Cubas premiärminister, en post han behöll till 1976, därefter var han landets president till 2008.

USA som hade stora intressen på Cuba, försökte förgäves likvidera Castro genom upprepade mordförsök, ekonomisk blockad och subversiva aktiviteter, inklusive Grisbuktsinvasionen 1961. Samma år bildades Organizaciones Revolucionarias Integradas (ORI) av det tidigare Partido Socialista Popular, och regeringschefen Fidel Castros tidigare parti, Ortodoxa partiet. ORI antog 1965 sitt nuvarande namn, Partido Comunista de Cuba (PCC), där Fidel var förste sekreterare fram till 2011.

PCC omvandlade under Castro Kuba till en socialistisk stat, den första i västvärlden. Plan-ekonomi, alfabetisering, omfattande och avancerad hälso-och sjukvård och utbildning genomfördes. Under Castro stödde Cuba antiimperialistiska revolutionära rörelser, inrättandet av radikala regeringar i Chile, Nicaragua, och Grenada. Man skickade trupper till stöd allierade i Yom Kippurkriget, och till olika progressiva afrikanska rörelser. Dessa åtgärder, tillsammans med Castros ledarskap av den Alliansfria rörelsen åren 1979 – 83 och Cubas medicinska internationalism, skapade Kubas profil på världsscenen och gav Cuba och dess ledning stor respekt i utvecklingsländerna. Samt hat från USA-imperialismen.

USA:s och dess allierades 50-åriga ekonomiska och politiska bojkott av sitt grannland åstadkom till en början ett logiskt närmande till och även ett beroende av Sovjetunionen, som tidvis inte var enbart av godo. Men framför allt var bojkotten ett medvetet och cyniskt sabotage av kubanernas bemödanden att bygga en välfärdsstat, som skulle kunna tjäna som inspiration åt Latinamerikas folk och överhuvud folk i Tredje världen. Efter Sovjetunionens upplösning 1991 understödde Cuba under 2000-talet Hugo Chávez Venezuela — och undertecknade Bolivarianska alliansen för Amerika. 2006 överlät Fidel sitt ansvar till vicepresident, brodern Raúl Castro, som formellt övertog ordförandeskapet i 2008.

USA:s president var i somras på Cuba och bad det kubanska folket att ”lägga det förflutna bakom sig” och behandla USA som ”som vänner och grannar och som sin familj”. Att lova några ytterligare lättnader i den ekonomiska blockad mot Cuba – vilken hela världen i övrigt är emot, kunde han förstås inte lova, eftersom Kongressen vägrar. Liksom en rad storbolag, som Cuba exproprierat. Då lovade han i stället att USA skulle ge Cuba materiell hjälp.

Den 90-årige Fidel motsatte sig inte rakt av att USA:s president nu funnit tiden inne att medge Cuba vissa lättnader i blockaden. Men visade klart att han var arg och han förklarade varför: USA hade under ett halvt sekel behandlat Cuba som en koloni och ett horhus, sedan man erövrat ön från Spanien vid förra sekelskiftet. Man har efter revolutionen försökt svälta ut Cubas folk genom en internationell blockad sedan 60 år. Man har vid upprepade tillfällen sökt invadera Cuba militärt. Vid tjugoåtta bokförda tillfällen har man sökt mörda statschefen. Hela

tiden har USA understött subversiva operationer i ord och gärning med syfte att avsätta Cubas ledning. Kanske skulle Cubas folk med tiden förlåta och så småningom kanske glömma detta. Men inte på ”förslag” från USA:s president och knappast utan en rejäl ursäkt från hans regim, fastslog Fidel.

Castro var en oböjlig socialist och revolutionär och i vår värld därför en kontroversiell gestalt. Den imperialistiska propaganda, som dominerar våra media, och följaktligen hans eftermälen i våra länder, ser honom självfallet som en totalitär diktator, vars administration kränker mänskliga rättigheter och utarmar landets ekonomi.

Fidel Castro mottog många internationella utmärkelser, och hans anhängare prisa honom tvärtom, och sörjer honom nu som en förkämpe för socialismen, antiimperialism och humanism, vars revolutionerande regimen säkrade Kubas självständighet från amerikanska imperialismen. Genom sina handlingar och sina ord påverkade han människor och rörelser över hela världen.

eFolket

Debatten om Fidel Castro

Peter Widén

eFolket 30/11 2016

Fidel Castros död har lett till reaktioner över hela världen. Vilket är helt logiskt. Castros roll i 1900-talets klasskamp, i Latinamerika och i världsmåttstock, är av tung karaktär. Vi kan se hur hatet flödar på liberala ledarsidor, från den tillträdande USA-presidenten, från högerextremister och från den Latinamerikanska högern och borgerligheten som aldrig kan förlåta de män och kvinnor som initierade den kubanska revolutionen och ifrågasatte deras rätt att i samarbete med imperialismen utsuga och förtrycka de arbetande och fattiga massorna.

Fidel föddes som son till en jordägare. Han kunde utbilda sej till advokat på juridiska fakulteten på Havannas universitet. Han blev snabbt ledande inom studentrörelsen i kampen mot Batistas USA-stödda regim. Kuba var under Batista ett land där den amerikanska maffian och nordamerikanska företag styrde och ställde. 1953 ledde Castro ett upprorsförsök (Mest känt genom stormningsförsöket den 26 juli av befästningen Moncada i Santiago i östra Kuba) som led nederlag och resulterade i fängelsestraff. Under rättegången höll Castro sitt berömda tal ”Historien kommer att frikänna mig”, som i praktiken var ett politiskt program för en

demokratisk revolution. Trycket var hårt på regimen och Castro frigavs efter två år. Han begav sej till Mexiko där han samlade en grupp på 80 personer som 1956 i båten Granma tog sej till östra Kuba. Landstigningen blev katastrofal men Castro lyckades med en liten grupp (däribland Che Guevara) ta sej till bergsområdet Sierra Maestra, där en gerillabas kunde etableras. Rebellerna antog namnet 26-juli-rörelsen. Gerillans popularitet växte, rekryter kom till. 1958 kunde gerillan börja inta resten av ön. Ett stöd hade byggts upp i städerna och stridsmoralen rann bort bland regimen trupper.

1 januari 1959 tågade rebellerna in i Havanna. Den oerhört brutala och grymma regimen föll ihop. Många från den kubanska överklassen flydde till USA, främst Miami, där de sen dess utgjort basen för hat, terroraktioner, ett invasionsförsök (vid Grisbukten, uppbäckade av CIA) och för en högerextrem lobby med stort inflytande på politiken i USA.

Hos Latinamerikas fattiga och utsugna tände den kubanska revolutionen ett enormt hopp. Det gällde också i stora delar av tredje världen. Även i de imperialistiska länderna blev den kubanska revolutionen en viktig inspirationskälla främst i 60- och 70-talets ungdomsradikalisering.

Fidel hade till en början inte ett socialistiskt program för vad han ville åstadkomma, utan närmast ett radikalt socialliberalt sådant. Men Fidel och 26-julirörelsen menade allvar med sina sociala ambitioner att utrota fattigdomen och ge kubanerna ett värdigt liv. När Kuba importerade rysk olja vägrade de amerikanskägda raffinaderierna att processa oljan. Den kubanska regimen nationaliserade raffinaderierna och när USA slog till med att stoppa importen av kubanskt socker och inleda en blockad mot export till Kuba, svarade kubanerna med att nationalisera alla USA-företag. Till skillnad från andra ledarskap i tredje världen som inför imperialismens tryck backat från sina ursprungliga radikala ambitioner, så tog kubanerna ett steg framåt. Fidel Castro och 26-julirörelsen sökte nu sitt sociala stöd från sockerfältens arbetare och alla fattiga bönder och arbetare som lidit under extrem exploatering under de USA-stödda regimerna. Den kubanska revolutionen deklarerades den 16 april 1961 som en socialistisk revolution.

USA:s svar blev att organisera ett invasionsförsök. De från havet landsatta knektarna bestod av exilkubaner, medan USA stod för träning, baser, logistik och flygunderstöd. Det beväpnade kubanska folket slog tillbaka det kontrarevolutionära invasionsförsöket. Fidel deltog själv i striderna.

Den revolutionära regeringen satte snabbt igång en mycket framgångsrik alfabetiseringskampanj. Kuba gick från att varit ett land med skyhögt analfabetism till en nästan hundra procentig läskunnighet. Sjukvården och utbildningen prioriterades och blev fantastiska framgångssagor.

Borgerliga motståndare älskar att måla upp (i verkligheten falska) bilder av oss som välkomnade och stöder den kubanska revolutionen. En variant är att vi är naiva rosenkindade omogna romantiker som inte kan se hur den kubanska regimen blivit en tyrannisk diktatur. Dom snackar naturligtvis strunt. Det finns inga rena problemfria idealsamhällen. Vi är inga äppelkindade naiva romantiker. Alla processer, även revolutioner är konkreta förlopp i en komplicerad verklighet.

Den kubanska revolutionen genomfördes inte av en stark organiserad arbetarrörelse med decennier av skolning och erfarenheter. Den fysiska konfrontationen med Batistas trupper togs av en gerilla bestående av män och kvinnor varibland endast ett fåtal hade en genomarbetad socialistisk åskådning. De kom att radikaliseras politiskt under kampens gång. Efter den militära segern skapades basdemokratiska organ som Kommittéerna för Revolutionens Försvar (CDR) i varje kvarter. Men mellan dessa gräsrotsdemokratiska institutioner och den centrala ledningen fanns ett vakuum. Gerillans ledare var de styrande. I intensiv dialog med folket men utan valda institutioner däremellan. Det kan fungera en tid, men är en farlig

grogrund för formering av maktstrukturer isolerade från folket. Detta har idag rättats till och lokala, regionala och nationellt valda organ finns idag.

En annan stor fara var naturligtvis beroendet av Sovjetunionen och östblocket. USA:s blockad tvingade kubanerna till att söka allierade och Sovjetunion blev i det kalla kriget en möjlighet. Kuba överlevde men det fanns ett pris. Det kubanska ledarskapet tog aldrig itu med frågan vad som hänt med socialismen i Sovjetunionen. Att man bakom slutna dörrar diskuterade byråkratiseringen i Sovjet och Östeuropa är säkert, men officiellt tog man inte upp någon kritik.

Kuba kom också att under en tid kopiera de sovjetiska formerna av ekonomisk styrning vilket ledde till mycket negativt.

Efter Sovjetunionens fall, då Kuba förlorade stora delar av sin handel och ekonomin gick i botten genomlevde Kuba en mycket svår period. Men man har rest sej. Fortfarande är man under blockad. Fortfarande råder brist på produkter som folket behöver. Men flaggskeppen sjukvård och utbildning värnas. Kuba har också sedan länge framstått som en humanitär stormakt. Överallt på jordklotet där naturkatastrofer eller epidemier slår till är kubanska sjukvårdsbrigader först på barrikaderna. Detta liksom Kubas sensationella förmåga att undvika dödsfall vid de återkommande orkanerna förtigs nogsamt i svenska media. Liksom det faktum att Kuba på ett helt unikt sätt lyckats hålla nere aidsepidemin.

USA:s president Obama slöt ett avtal med Kuba som innebar återupptagna diplomatiska förbindelser. Det är naturligtvis positivt, men vi vet att de högerextrema Miamikubanerna och starka ekonomiska intressen i USA aldrig gett upp sin strävan att återupprätta kapitalismen och utsugningen på Kuba. Dessa hoppas naturligtvis på marknadsreformer som gradvis återupprättar kapitalismen som i Kina och Vietnam. I dessa strävanden kommer de att söka allierade på Kuba.

Vi kommer att få se olika linjer i denna fråga på Kuba. Den debatten får inte föras inom stängda dörrar. Full organisationsfrihet och öppen debatt måste råda. De som försvarat enpartisystemet har gjort det utifrån att den fientliga makten i norr (USA) omedelbart skulle utnyttja ett flerpartisystem för att skapa sina klienter. Det har legat en hel del sanning i det. Men enpartisystemet är också en grund för byråkratisering och isolerade maktcentra. Och nu hotar enpartisystemet den nödvändiga öppna kampen för att försvara Revolutionen och förhindra en kapitalistisk restaurering.

Fidel förnekade aldrig att Kuba har problem med byråkrati och även korruption. Möjligheten till en restaurering finns även på Kuba. Fidel försvarade konsekvent de socialistiska landvinningarna. Han har varit central i byggandet av den humanitära stormakten Kuba.

Vi ser ett närmast nät-trollsliknande hat flöda från, Newt Gingrich, Birgitta Olsson, Donald Trump etc. Kapitalismens och förtryckets advokatyr. Margot Wallström faller in i den opportunistiska etablissemangskören och Sverige skickar ingen representant till begravningen. Men det finns som tur är folk med ryggrad och ett solidariskt hjärta. Labourledaren Jeremy Corbyn kommer att vara på plats. Men det är sorgligt att se hur även folk med socialistiska ståndpunkter i andra frågor nu viker ner sej och tjafsar med i den borgerliga kören. Men det kan vara nyttigt att se vilka som står var. Fidel Castro tände ett hoppets ljus och vi ska föra det vidare!

Flamman

Högersns Kubahat handlar om inrikespolitik

Anna Herdy

Flamman 29/11 2016

Borgerlighetens krokodiltårar över bristen på demokrati synliggör Kubas betydelse i världen.

Fidel Castro är död. Som väl är dog han av hög ålder och inte i något av de mordförsök som CIA-chefer beordrat på honom i decennier. Det ska sägas tydligt; det är i första hand kubanernas sak att bedöma vad Fidel Castros styre har inneburit. Men Kubas och Castros insatser mot apartheidregimen i Sydafrika och de länder i Sydamerika som utsattes för statskupper och blodiga utrensningar med amerikansk uppbackning borde minnas med värme av dem som dem som håller solidariteten högt. Det är inte konstigt att människor världen över sörjer.

Motiven bakom högersns obotliga hat mot Kuba är inte svåra att förstå. 99 procent av intresset för att skriva indignerade texter om Fidel Castro handlar om svensk inrikespolitik, där det finns en lång historia av att på ett intellektuellt ohederligt sätt att kleta Kubas brister på vänstern. Att borgerlighetens syn på demokrati blir viktig precis bara när det kommer till Kuba, synliggör landets enorma betydelse i världspolitiken.

För vad är det som är så läskigt med viljan att sträva efter ett samhälle som inte är kapitalistiskt? Kapitalismen, inte Fidel Castros Kuba, skördar fler offer än något annat samhällssystem hittills.

Trots att den liberala demokratin nu på befinner sig i kris, försöker borgerligheten krampaktigt domdera omkring med den och utmåla alla som vill något mer (demokratisera arbetsplatser, få mer inflytande över politiken och minska marknadens makt) som blodtörstiga diktaturkramare.

För vad är det som är så läskigt med viljan att sträva efter ett samhälle som inte är kapitalistiskt?

För vänstern är Kuba den rosaskimrande bilden av ett alternativt system. Ett system som i dag är långt ifrån en socialistisk ekonomi, men som fortfarande är den främsta symbolen för det

och för den antiimperialistiska kampen. Högern vill kväva visionen – drömmen om ett nytt system och en bättre värld. Och genom sitt ältande pressas också vänstern i att hela tiden förhålla sig till deras definition av demokrati.

Men om man provar att vända på det: I land efter land ser vi hur de traditionella socialdemokratiska partierna tappar makt och inflytande, hur de konservativa och systemkramande högerpartierna förlorar till högerextrema rörelser som vill skapa kaos i samma system. Nu senast i valet av Donald Trump. Status quo fungerar inte, den liberala demokratin som öppnat upp för marknadens tyranni snarare än demokrati måste belysas och omvärderas.

Den liberala demokratin misslyckanden och mycket låga förtroende visar skoningslöst för högern att det som de allierade sig med inte direkt ledde åt ett bättre håll, snarare tvärtom. Därför klamrar de sig fast med näbbar och klor vid det som varit deras fiendebild i alla tider.

Alla de som runt om i världen sett Kuba som ett exempel på att det går att göra politik på andra villkor än marknadens, sörjer nu. För Fidel Castro stod för dem som en vision om något annat, en skyddsvall mot militärkupper och fattigdom och som en stark solidaritetsnation i världen.

Internationalen

Fidel är död – Leve revolutionen

Ledare

Internationalen 1/12 2016

Återigen vandrar Fidels spöke över Europa. Tårögda liberaler som aldrig för en sekund beklagar sig över högerregimer världen över sprider med den kubanske ledarens död sina domar över den lilla oppositionella ön runt hörnet från USA (jämför med vad som skrevs när Thailands regent Bhumibol dog för en dryg månad sedan). Låt oss vara på det klara med vad tårarna över Kubas folk och brister på frihet egentligen handlar om, vad än högerdebattörerna försöker intala oss och sig själva. Om Kuba skulle öppna sin marknad totalt för kapitalet så skulle det inte göra någon skillnad om landet fortsatte att vara en enpartistat, ingen liberal skulle längre prata om Kuba. Det som får högern att se svart är, när det kommer till kritan,

inte diktatur eller brist på yttrandefrihet, utan försök att gå en annan väg än marknads-ekonomins.

Inom delar av vänstern är det också svårt att diskutera Kuba med behållen trovärdighet. Många är de som i sitt värnande av den kubanska revolutionens landvinningar fastnat i ensidigt försvar eller förnekande av den kubanska statens repressiva sidor.

Bland oss som försvarar Kuba hävdas att bristen på demokrati framtvings av blockaden och de enorma resurser främst USA vikt åt att destabilisera landets styre, bland liberalt färgade kritiker heter det att regimen bara utnyttjat blockaden för att motivera repression. Men det är klart att blockaden mot Kuba från världens starkaste militära och ekonomiska supermakt med allierade fått följder för de socialistiska möjligheterna och det kubanska styrelsesättet. Inget samhällssystem kan under lång tid överleva sådant tryck och isolering utan negativa och auktoritära följder. Den enda motvikten utgörs de breda folklagens demokratiska engagemang underifrån i styret av sitt samhälle. Här rymmer det kubanska försöket både positiva och negativa erfarenheter – och framtiden är oviss.

Bragden är dock att ett så litet och fattigt land som Kuba lyckats behålla sitt oberoende och kunnat försvara de sociala landvinningarna, även om de vattnats ur de senaste årtiondena. Det är ingen lätt sak att skapa ett öppet samhällsklimat när övermäktiga krafter finns som utnyttjar varje spricka för att undergräva samhällsbygget. Samtidigt utgör bristen på materiella nödvändigheter och friheter, liksom byråkratisk urartning, stora hot mot revolutionens överlevnad. Den väg samhället idag slagit in på, med ökade kapitalistiska inslag – och därigenom ökad social skiktning och ojämн fördelning av rikedom – utgör inte någon lösning på de utmaningar Kuba står inför. Tvärtom kan de repressiva sidorna av samhället komma att vara kvar, även om de sociala landvinningarna skulle rullas tillbaka.

Kubas framtid som försök att välja en alternativ väg är inte avgjord ännu, vår uppgift är att försvara revolutionens landvinningar mot det hastigt växande hotet från Trumps USA, ta inspiration av framgångarna trots synbart hopplösa omständigheter – men också lära av misstagen.

FIDEL

Marco Jamil Espvall och Alex Fuentes

Internationalen 1/12 2016

Fidel Castro var en av det tjugonde århundradets revolutionära ikoner. Han har varit en referens för alla som kämpat mot USA-imperialismen. Marco Jamil Espvall och Alex Fuentes försöker placera honom i sitt historiska sammanhang.

Fidel Castro var en ikon för människor över hela världen som drömde om ett alternativ till kapitalismen. I sin antikoloniala kamp och i sin strävan att bygga ett socialistiskt samhälle har kubanerna bjudit på motstånd under sex decennier, bara 145 km från USA:s kust.

När Castros revolutionära 26 juli-rörelse stormade Havanna den 1 januari 1959 och tvingade Fulgencio Batista att fly, var det ännu inget tal om marxism-leninism. De "skäggiga" revolutionärerna, varken utrustade eller finansierade av Sovjet. De kubanska Moskva-vänliga kommunisterna i Partido Socialista Popular (PSP) anklagade initialt "skäggen" för att vara småborgerliga CIA-agenter. Men när revolutionen var ett faktum och konsoliderats, vände PSP kappan efter vinden och intog så småningom ledande ställningar inom regimen.

Det stod snart klart att Batistas korrupta diktatur hade utarmat landet så till den grad att det inte kunde fungera utan stöd utifrån. Castro behövde en bundsförvant. I januari 1960 ingick Castro ett handelsavtal med Sovjetunionen. Kuba fick bland annat sovjetiska industrivaror, olja, gödsel, vapen och ett lån på 100 miljoner dollar i utbyte mot frukt och socker från Kuba. Det uppstod således på Kuba ett läge som snabbt placerade landet in i det kalla krigets blocklogik. Det innebar tyvärr i sin tur att man också införlivade stalinismens byråkratiska strukturer i hela statsapparaten.

När president Kennedys invasionsförsök vid Grisbukten 1961 slutade i totalt fiasko efter kollektivt motstånd från kubanerna, fortsatte USA:s krigföring mot ön mer lågintensivt. Inget annat land i världen har utsatts för en sådan långvarig blockad som Kuba. Fidel Castro överlevde genom åren mer än 600 attentatsförsök och mordplaner organiserade av CIA.

Det var först i samband med Grisbukts-invasionen som Castro den 15 april 1961 deklarerade att revolutionen var socialistisk. Fidel själv kom från en radikal nationalistisk bakgrund. Deklarationen var ett tecken på Kubas ekonomiska beroende av Sovjetunionen, men pekade också framåt mot 26 juli-rörelsens sammangående med stalinisterna i PSP tre månader senare.

Missilkrisen 1962 visade dock ledningen i Havanna att Sovjets stöd var villkorat, och att Kuba bara var en liten bricka i ett globalt maktspel. För en tid distanserade sig Kuba från Moskva, och landet gick in i sin historiskt sett mest radikala fas, och anslöt sig till befrielsekampen i tredje världen i en gemensam front som sträckte sig från Latinamerika till Vietnam. Den kubanska ledningen försökte under den här perioden motverka såväl blockadens isolering som det ensidiga beroendet av Sovjetunionen genom att försöka sprida revolutionen genom att sporra andra gerillarörelser i framförallt Sydamerika.

Che Guevaras död i Bolivia i oktober 1967, blev dock ett vägskäl för revolutionen. Även i Peru, Guatemala och Venezuela hade försök att upprepa den kubanska erfarenheten misslyckats med katastrofala följder.

Fidel, som alltid satte Kubas överlevnad i första rummet, hade under andra halvan av 60-talet utsatts för starka politiska och ekonomiska påtryckningar från Sovjetunionen att tona ner sitt öppna stöd till gerillakrigföring i Latinamerika, eftersom Sovjetunionen betraktade Latinamerika som en del av USA:s intressesfär. Detta bidrog antagligen till att Kuba under 1970-talet istället alltmer vände blicken mot Afrika där Kubas politik var strategiskt mer kompatibel med sovjetiska intressen. Denna strategiska allians med Sovjet unionen är en del av förklaringen till varför Kubas afrikapolitik såg helt olika ut när det kom till Angola och Sydafrika, än när det gällde Afrikas horn, där den inte var speciellt progressiv. Fidel Castro stödde Mengistu Haile Mariams blodiga diktatur i Etiopien och blundade när Etiopien invaderade Somalia och undertryckte de eritreanska självständighetssträvandena. Kubas politik på Afrikas horn dikterades helt och hållet av det faktum att Mengistus "marxistiska"

regim var Sovjets marionettregering. Av samma skäl stödde Fidel Castro den sovjetiska invasionen av Tjeckoslovakien 1968, till det kubanska folkets stora förvåning och besvikelse.

Som regel har Kuba avstått från att stödja revolutionära rörelser mot regeringar som haft goda relationer med Havanna, oberoende av dessa regeringars ideologiska färg. Ett tidigt exempel på Kubas pragmatiska utrikespolitik var de vänskapliga relationerna med Francos Spanien. Senare exempel är Kubas goda relationer till länder som Iran, Nordkorea, Putins Ryssland och Bashar al-Assads Syrien.

Efter Sovjets kollaps 1991 och det intensifierade amerikanska embargot mot Kuba, upplevde Kuba sin värsta ekonomiska kris sedan triumfen vid revolutionen 1959. Denna kris kallas officiellt "den speciella perioden i fredstid". Få kunde då föreställa sig att den kubanska revolutionen skulle

överleva. Men ön gjorde motstånd, och överlevde mot alla odds. Men än idag kvarstår stora ekonomiska problem på Kuba, vilka förvärrats av imperialismens långvariga blockad.

Kuba är ett land där alla har bostäder och hälsovård, men där toalettpapper är ransonerat. Det är tragiskt att kubanerna tvingas välja mellan dessa prioriteringar. Blockaden spelar naturligtvis den största rollen här, men åtminstone en del av skulden för brist och ransonering ligger i centraliserade fuck-ups som härrör från försöken att organisera produktionen i form av en byråkratiserad kommando-ekonomi enligt stalinistiskt mönster.

Trots bristerna i den ekonomiska modell som genomförts på Kuba, skapade Castro-regimen ett relativt rättvist, humant och ekologiskt samhälle, där man gjort underverk med mycket små resurser. Men det är rimligt att påpeka att det också uppstått en byråkratiserad elit som aldrig behövt göra samma umbäranden som resten av samhället. Efter stalinismens kollaps i Öst-europa, och med den efterföljande "speciella perioden", har regimen tvingats att genomföra en mer marknadsorienterad politik som har ökat ojämlikheten dramatiskt. En process som om den inte leder till folklig radikalisering och motstånd underifrån, troligen kommer att resultera i att Kuba kommer att sluta som USA, med massor av toalettpapper men med bostadslöshet och usel hälsovård.

Men låt oss leka med tanken: vad skulle Kuba vara idag om den kubanska revolutionen inte hade ägt rum? Ett Sverige i Karibien? Knappast. Inte så annorlunda från Haiti, kan en misstänka. En amerikansk koloni med dödsskvadroner redo att disciplinera befolkningen när det behövs.

Castro var ingen demokratisk socialist i vår mening, men ändå en revolutionär; han fattade en mängd dåliga beslut, men överlevde mer än 600 mordförsök och USA:s blockad, och Kuba har under Castros ledarskap trots allt uppnått enorma framsteg inom bland annat hälso- och utbildningssektorn på hemmaplan och genom internationalistiska insatser även på andra breddgrader. Bilden av Fidel Castro i Tredje världen förblev således i det närmaste intakt, in i det sista. Historien frikände honom.

”Men låt oss leka med tanken: vad skulle Kuba vara idag om den kubanska revolutionen inte hade ägt rum? Ett Sverige i Karibien? Knappast. Inte så annorlunda från Haiti, kan en misstänka.”

Men även om historien gav Castro rätt är det inte säkert att Castros revolutionära arv överlever framtiden. Sedan Raúl Castro tog över, har Kubas regering, särskilt efter kommunistpartiets sjätte kongress 2011, utlovat betydande förändringar i den kubanska ekonomin som pekar i riktning mot den kinesisk-vietnamesiska modell som kombinerar en öppning mot den kapitalistiska marknaden med bevarad enpartistat.

Kuba står idag vid ett vägskäl: den byråkratiska deformationen av landet har historiskt utnyttjats av olika krafter, inte minst av den internationella borgerligheten som vill att landet ska röra sig mot kapitalism för att därmed upphäva den kubanska revolutionens land-

vinningar. Endast en demokratisk socialism byggd underifrån, genom självorganisering och internationalism, kan hindra att ön slutar som ytterligare en lydstat i imperialismens regi. Fidel Castro var en referens för alla som kämpar, inte under en kort tid utan hela livet, för en annan värld – för en socialistisk värld.

Hasta siempre comandante!

Marco Jamil Espvall och Alex Fuentes

Offensiv

Fidel Castro död – försvara kubanska revolutionen

Arne Johansson, Kristofer Lundberg

Offensiv 30/11 2016

Fidel Castro var ledare i den rörelse som störtade den hatade Batistadiktaturen år 1959.

Miljontals arbetare, ungdomar och fattiga i Latinamerika och hela världen sörjer Fidel Castros bortgång och hundratusentals kubaner kommer denna vecka att samlas på revolutionstorget i Havanna för en sista hälsning.

Ingen politisk ledare i modern tid har åtnjutit Fidel Castros popularitet hos massorna. Detta trots att han så länge ledde en fattig, isolerad och hårt trängd enpartiregim på hemmaplan, och trots de nära relationer som Kuba efter revolutionen 1959 upprättade med det stalinistiska Sovjetunionen för att stå emot USA:s blockad. Trots 638 mordförsök fick gerillaledaren stillsamt somna in 90 år gammal.

Medan det gamla gardet av exilkubaner i Florida, med stöd av den republikanska högern och den tillträdande USA-presidenten Donald Trump, firar på Miamis gator och gnuggar händerna i förhoppning om att kunna påskynda kapitalismens återupprättande på Kuba, kommer arbetare och fattiga i framför allt den före detta koloniala världen att minnas Fidel Castro som en stor revolutionär och frihetskämpe.

Han ledde inte bara den heroiska revolution som mot alla odds störtade den hatade Batistadiktaturen, nationaliserade USA:s tillgångar på ön och trots fattigdomen gav kubanerna en skola för alla, mat på bordet, socialt grundskydd och en högklassig gratis sjukvård. Han förkroppsligade också det Kuba som även i fortsättningen gav fingret åt USA-imperialismen,

gav ett avgörande militärt stöd till kriget i Angola mot den sydafrikanska apartheidregimen och bistod fattiga länder överallt med kubanska läkare. En värld av fattiga kommer därför att sörja hans bortgång och uppröras över kapitalistklassens smaklösa jubel.

Även om tidens tand har dämpat det glödande hatet kan förhoppningen nu öka hos vissa Miamikubaner och deras barn om att få uppleva sin återkomst som makthavare, med stöd från Donald Trump och den amerikanska härskande klassen.

Därför måste vi som försvarar den kubanska revolutionens ursprungliga ideal avslöja hyckleriet och ge vårt stöd till den kubanska arbetarklassen och stödja en fortsatt kamp mot kapitalism och till försvar för en planerad ekonomi mot dem, både inom den kubanska regimen och utanför den, som vill följa i spåren efter Kinas återupprättande av kapitalismen.

På Kuba kommer Fidel, trots att han redan 2008 överlämnade makten till sin fem år yngre bror Raul, att efterlämna ett stort tomrum.

Framför allt för äldre generationer av kubaner och latinamerikaner förkroppsligade Fidel Castro tillsammans med Che Guevara den segerrika kubanska revolutionen, störtandet av kapitalismen och upprättandet av ett mer jämlikt samhälle med sociala förmåner som inte setts av fattiga i Latinamerika eller resten av världen.

Trots Kubas isolering efter kollapsen för de stalinistiska regimerna och bortfallet av handelsförbindelser på mycket fördelaktiga villkor med Sovjetunionen och Östeuropa stod Fidel Castro in i det sista i spetsen för Kubas vägran att följa dessa regimer i graven och ge vika för det ökade trycket från USA-imperialismen och den ohämmade nyliberala globaliseringen efter murens fall.

Fidel Castro har också ända till sin död varit en moralisk bromskloss gentemot de marknadsöppningar för utländska investeringar och kapitalistiska småföretag med många begränsningar och sicksack-girar, som trots detta har påskyndats under Raul Castros ledning. Det är en utveckling som i och med den akuta krisen för det ”chavistiska” Venezuela och Obamas i och för sig efterlängtnade försök att öppna USA:s förbindelser med Kuba har närmat sig en kritisk punkt.

Frågan är nu hur den kapitalistiska krisens fördjupning kommer att påverka Kuba i en ny period av social och politisk oro efter svåra nederlag för såväl ”lulaistiska” centervänster-regeringar som de snäppet radikalare ”bolivariska” regeringarna i hela Latinamerika som Kuba kunde utveckla goda förbindelser med.

I och med valet av Donald Trump som ny president i USA, som har lovat att bibehålla och åter skärpa de sanktioner som Obama har lättat, kan Kuba också bli en arena för en skärpt kamp om ekonomiskt och politiskt inflytande mellan USA och Kina, liksom för övrigt hela Latinamerika.

Därmed kan också spänningarna på Kuba öka mellan de delar av regimen som trots detta vill ge efter för USA:s påtryckningar i utbyte mot ekonomiska lättnader och dem som vill hålla fast vid ett ”fidelistiskt” motstånd mot detta, samtidigt som de nya högerregeringarna i Latinamerika kommer att provocera nya sociala och politiska motståndsrörelser underifrån.

Under den turbulens som detta kommer att skapa kan minnet av Fidel Castro trots den kubanska revolutionens extrema svårigheter ändå att leva vidare som en symbol för vägran att ge vika för nyliberalism och imperialism. I en period då världen präglades av kapitalistisk globalisering och socialistisk medvetenhet trycktes tillbaka stod Kuba upp och försvarade den planerade ekonomin mot marknadens diktatur.

Av samma skäl hyser borgarklassen ett enormt hat mot både Fidel och det kubanska systemet för att det representerade något annat, ett system med gratis skola och sjukvård.

Efter Fidels död sköljer nu en våg av fördömanden och attacker mot denne ”diktator” i borgerliga media, som samtidigt har så svårt att förklara varför Kubas gator denna vecka präglas av helt andra stämningar än av det halvhjärtade jublet bland exilkubaner i Miami. Högerns proffstyckare och kapitalistiska politiker kan inte förklara hur en politisk ledare som vägrar att ta avstånd från ”socialismen”, omringad av kapitalistiskt fientliga stater och som utsatts för USA-imperialismens blockad och militära angrepp, kan hyllas av sitt folk.

Rättvisepartiet Socialisterna har aldrig stått okritiska till Fidel Castro, kubanska kommunistpartiet eller dess enpartisystem. Men vi har inget gemensamt med de politiker och grupper som försvarar storföretagen, den gamla diktaturen eller återupprättandet av marknadens diktatur i de superrikas intresse.

Den kubanska revolutionen, som segrade över den hatade Batistadiktaturen och som försökte bygga ett samhälle med sociala förmåner, förtjänar trots alla brister vårt fulla stöd.

Den kubanska revolutionen var inte socialistisk vid sin inledning, utan borgerligt demokratisk. Det var USA:s aggression och blockad som tvingade Fidel Castro och den nya regimen till att förstatliga nyckelindustrier och tvingade in den i socialistisk riktning. Till skillnad från den ryska revolutionen var det inte heller arbetarklassen som stod i spetsen och spelade den avgörande rollen i revolutionen, utan bönder och studenter i gerillan, ledda av Fidel Castro och Ernesto Che Guevara.

Gerillans hierarki avspeglades i den nya staten, samtidigt som Sovjetunionens stöd till Kuba i alltför hög grad tvingade revolutionärerna i armarna på Moskvabyråkratin.

Det Moskvatrogna Kommunistpartiet, som självt hade stått på sidan om under revolutionen, välkomnades med öppna armar samtidigt som till exempel de visserligen fåtaliga trotskister som riskerat sina liv under revolutionen fängslades som kontrarevolutionärer.

Deras brott var att argumentera för fortsatt revolution och ett avskaffande av kapitalismen som skulle betyda att arbetarklassen skulle ta över driften av samhället och bygga en socialistisk demokrati. Särskilt hotfullt betraktades deras kritik mot revolutionens byråkratiska deformation.

Che Guevara, som själv snart blev mycket kritisk mot det stalinistiska byråkratväldet i Sovjetunionen, ansåg i efterhand att det var fel att stoppa trotskisternas tidning. Han besökte personligen ett par av de trotskistiska fångarna och beordrade efter sitt besök deras frigivning.

Fidel Castro satte tyvärr revolutionen i händerna på ett parti som efterapade den stalinistiska byråkratin medan Che Guevara gav sitt liv i ett hopplöst försök att upprepa en landsbygdsbaserad gerillarevolution på den sydamerikanska kontinenten.

Direkt efter revolutionen 1959 inledde CIA sina planer på att störta den kubanska revolutionens ledning och mörda Fidel Castro.

Arbetare och ungdomar på Kuba behöver mer än någonsin stöd från den internationella arbetarklassen och solidaritetsrörelsen. Kubas framtid avgörs inte bara på Kuba, utan kommer att avgöras av hur utvecklad massornas kamp mot kapitalismen kommer att bli runt om i världen. Särskilt viktig för Kubas framtid blir de närmaste årens kamp mot nyliberalism, kapitalism och imperialism runt om i hela Latinamerika, liksom de möjligheter vi nu kan se av en växande masskamp mot Donald Trump och den Wall Street-styrda USA-kapitalismen.

För att försvara den kubanska revolutionen måste vi också analysera den kubanska nutidshistorien och den senaste händelseutvecklingen.

Bland de äldre kubaner som själva minns eller har hört föräldrarnas berättelser om tiden före revolutionen är antagligen stödet för Fidel allmänt, medan dagens unga mer slits mellan lojaliteten till revolutionens arv och det sociala och politiska missnöjet med den svåra bristen på allt: jobb, utveckling, pengar, demokratiska underskott, de gapande klyftor som har vuxit

mellan dem som har och inte har tillgång till utländska valutor och Kubas isolering, utan fri tillgång till vare sig internet eller resor.

För dagens marxister på Kuba måste därför försvaret av den kubanska revolutionen kombineras med krav på en demokratiskt planerad ekonomi under kontroll av de arbetande och med fulla demokratiska rättigheter, först och främst för alla som är beredda att försvara dessa landvinningar mot en kapitalistisk restaurering.

Raul Castro åtnjuter inte samma stöd som sin bror. När chocken har lagt sig kan förhoppningsvis en ny fas i arbetarklassens och de fattigas kamp påbörjas för ett alternativt program för socialistisk demokrati gentemot dem som förespråkar en kinesisk väg till en kapitalistisk marknadsekonomi. Bara genom att de arbetande tar makten i egna händer kan den revolutionära processen fullbordas för att förverkliga Fidels och den kubanska revolutionens ”socialistiska strävanden”.

En revolution är, som Fidel Castro sa, ”en kamp till döden mellan det förflutna och framtiden”. Hans död markerar inte slutet på kampen för socialismen, utan början på ett nytt kapitel.

Proletären

Mot segern, för alltid kamrat Fidel!

Nils Littorin

26/11 2016

Den kubanske revolutionären Fidel Castro har avlidit, 90 år gammal. Här skriver Nils Littorin, från Kommunistiska Partiets partistyreelse om arvet efter Fidel.

Jag var 19 när jag första gången hörde Fidel Castro tala. Jag bodde på Kuba, lärde mig spanska och tränade boxning i de hundra eldarnas stad – Cienfuegos. Det var den 1 maj 2001, arbetarnas och socialismens dag i ”den segrande revolutionens första år i det nya millenniet”.

Han stod inför ett miljonhövdat myller av människor, landsmän och kvinnor som älskade honom. Som en 1,91 meter lång stämgafläkt vibrerade han på podiet och folket; vita, svarta och mulatter, som en massa, rörde sig i takt till hans stämma. Med historien ständigt närvarande påminde han om revolutionens utmaningar vid skiftet till 2000-tal:

En ny era av kamp hade börjat. Imperiet (USA, min anm), starkare än tidigare, hade uppnått ensam supermaktstatus; men vårt folk, som nyss lämnat nykolonialismen bakom sig, trötta på lögn och välsignad propaganda, dåligt förberedda och på gränsen till politiska analfabeter, hade tagit ett jättesprång framåt i historien, hade eradikerat analfabetismen och låtit utbilda hundratusentals studenter som ägde en politisk kultur överlägsen sin historiska motståndare, ett folk som uppnått den högsta graden av enighet någonsin, som nu samlade en enorm politisk erfarenhet och kolossal moralisk styrka, patriotisk och internationalistisk, ett folk som utan att låta sig rubbas övervunnit Grisbuktsinvasionen, Oktoberkrisen, det smutsiga kriget och en allt hårdare ekonomisk blockad, Sovjetunionens och det socialistiska blockets fall, som överlevt mot alla odds.

Ja, innan revolutionen var Kuba, Karibiens pärla, fullständigt dominerat ekonomiskt och politiskt av USA. Bankerna, hamnarna, sockerbruken, oljeraffinaderierna och fabrikerna var kontrollerade av USA bolag som United fruit company och landets diktator, den hatade Fulgencio Batista hade tagit makten i en USA-stödd statskupp och var imperiets korrupte nickedocka. Fattigdom, prostitution och rasdiskriminering bredde ut sig och nordamerikanska maffiabossar ägde Havannas kasinon för överklassen att roa sig i.

Fackliga kämpar, som Jesús Menéndez, framgångsrik ledare för sockerarbetarna, stod i vägen för nordamerikanska intressen och mördades med ett skott i ryggen 1948. Samtidigt plågades en majoritet av det kubanska folket av fel- eller undernäring, barnen på landsbygden led av parasitsjukdomar och bara en tredjedel gick i skola. Hälso- och sjukvård var för det fåtal, boendes i koloniala överklassvillor med sina barn i privatskolor, som kunde betala.

Den unge advokaten Fidel Castro stämde Fulgencio Batista inför Högsta Domstolen för brott mot grundlagen men utan framgång. Mot regimens polis och militär, uppbackade av USA såg han ingen annan utväg än att inleda en väpnad revolution, precis som förebilden, författaren och frihetshjälten José Martí (1853-1895), hade gjort mot det spanska kolonialväldet. Den 26 juli 1953, idag Kubas nationaldag, anföll Fidel, hans bror Raúl Castro och deras sammansvurna militärförläggningen Moncada i Santiago de Cuba. Attacken misslyckades den gången men motståndets fackla var tänt.

Stödet för 26-julirörelsen spreds över hela landet. Fidel fängslades och i sitt legendariska försvarstal "Historien skall frikänna mig" fann han stöd i upproret bland de miljoner kubaner som hade allt att vinna och enbart arbetslöshetens och förtryckets bojor att förlora.

Sex år senare, efter ett gerillakrig från bergen i Sierra Maestra och med understöd från folket i städer och byar, kunde de skäggiga soldaterna – los barbudos – under massornas jubel paradera in i Havanna. Den brittiska ambassadören skrev vid Fidels ankomst till Havanna den 8 januari 1959:

"Han är som en blandning av José Martí, Robin Hood, Garibaldi och Jesus."

New York Times journalist skrev: "När jag betraktade Castro förstod jag det magiska i hans personlighet...Han nystar ett hypnotiskt nät runt sina åhörare och får dem att tro på sitt koncept av Kubas framtid och hur landet ska styras."

Men mitt starkaste minne av Kuba från 2001 är inte Fidels tal. En stekhet sommardag i juni, uppe i bergen Escambray, på ett skumpande lastbilsflak på väg mot ett vattenfall för att bada skymtar jag i den täta grönskan en liten träbyggnad. Något blänker på taket. Inne sitter tre barn, propert klädda i skoluniformer i Kubas färger och tittar på tv. Det är en skola, mitt ute i ingenstans, vars TV och video drivs av solcellerna på taket och lärarinnan, några år äldre än jag, lär dem att läsa. De ser oss turister rulla förbi, vinkar och ler.

"Endast genom utbildning kan vi rädda världen och utan kultur är frihet inte möjlig" sade Fidel vid UNESCO:s möte i Havanna 2002. Hans arv lever vidare i en nation där inget av Latinamerikas 40 miljoner gatubarn finns, där alla barn går i skola, där Universitet och högskola är gratis, med en världsledande hälso- och sjukvård tillgänglig för alla. Han lämnar efter sig Kuba, ett land i tredje världen, som trots USA:s handelsblockad har bland de högsta

medellivslängderna i världen och en spädbarnsdödlighet som är lägre än grannens i norr, världens rikaste land.

Så är socialismens Kuba inte ett hot, som utsugningens och de imperialistiska krigens försvarare säger, utan ett hopp och ett bevis för att en bättre värld är möjlig. Med Sverigeaktuella Aleida Guevara, dotter till Che, säger vi: Hasta la victoria siempre comandante Fidel! Mot segern, för alltid, kamrat!

Castro är död – leve socialismen

Ledare

29/11 2016

Beskedet om Fidel Castros död kom inte som någon överraskning. 90 år är trots allt en heder-värd ålder för en under långliga tider storrökande och överarbetande människa som vid oräkneliga tillfällen stått i främsta ledet på slagfältet och som vid över 600 tillfällen utsatts för mordförsök från CIA.

Castro dog inte på sin post. Han hade den goda smaken att inte sitta kvar på presidentposten tills han bars ut på bår. När den personliga hälsan sviktade och det politiska läget medgav det valde han för snart nio år sedan att inte ställa upp till omval, vilket hedrar honom. Det hedrar även Castros minne att han omgående lät sig kremas och att han därmed inte infogas i den något nekrofila tradition med uppstoppade lik som dessvärre blev en del av den kommunistiska historien under 1900-talet.

Det förstärker bilden av revolutionären Fidel Castro och självständigheten och bångstyrigheten hos den kubanska revolution som hans person för evigt kommer att vara sammanväxt med. Den orubbliga tilltron till kraften hos folkflertalet och vägran att underordna sig stormakters vilja, i varje fall om denna framförs med hjälp av hot.

Fidel Castros plats som en av 1900-talets viktigaste politiska gestalter märks inte minst i den uppmärksamhet som hans död fått även i ett avlägset land som Sverige. Kommentariatets ordförande är minst sagt torftigt när de från Carl Bildt ut till Åsa Linderborg retweetar olika varianter på ordet diktatur.

Från en del kommentatorer påpekas att Fidel Castro inte var kommunist vid revolutionen nyåret 1958-59. Han var en patriot som ville fullfölja den då nästan 100 år långa kampen för Kubas självständighet och för det kubanska folkets värdighet och rätt till liv.

Det är sant. Castro var inte kommunist under 1950-talet. Om han varit organiserad kommunist hade han inte spelat den roll han gjorde i revolutionen. Om han följt partidirektiven hade han ställt sig, om inte emot, så i varje fall vid sidan av revolutionen. Revolutionen var allt för radikal för dåtidens Moskva-ledda kommunistpartier som satte det fredliga samförståndet med imperialismens stormakter före kraven i breda folklager på en annan social och ekonomisk ordning som garanterade jord åt bönderna, arbete och bröd åt arbetarklassen och fred och frihet åt länder.

Men lika sant som att Fidel Castro och de andra ledande revolutionärerna inte var kommunister på 1950-talet är att de blev det under revolutionens gång.

Denna typ av processer är regel i formandet av arbetarrörelser och koloniala befrielserörelser. Den svenska arbetarrörelsen tvingades bryta med liberalismen och ställa sig på en socialistisk grund på 1880-talet för att lyckas bli en självständig kraft stark nog att förändra samhället. På samma sätt tvingades frihetskämpar som Nelson Mandela, Malcolm X, Angela Davies, Ho Chi Minh, Mao Tse-tung, Kim Il Sung, Kwame Nkrumah och många, många andra som burits fram av sina länders och folks kamp för frihet och värdighet att bli socialister och i de flesta fall organiserade kommunister.

Den borgerliga historieskrivningen, med sin förkärlek för den enskilda individen och sin slagsida åt konspirationsteorier, beskriver denna process som resultatet av manipulation, gärna från utländska krafter.

Förklaringen är mycket enklare än så. Världen domineras av en social, ekonomisk och politisk ordning där jordens resurser och resultatet av människors gemensamma möda ägs och kontrolleras av privata intressen – i allt högre utsträckning av storföretag – vars egendom och makt backas upp av statsmakter och skyddas av en ideologisk apparat som formar en lydig kår av politiska och mediala mandariner.

I en sådan värld kommer varje rörelse underifrån som kräver rätt till arbete och försörjning, bostäder och skolgång, hälso- och sjukvård, människovärdig ålderdom förr eller senare att hamna i motsättning till den bestående ordningen.

Vår egen samtids stora plåga är att vi ännu lever i skuggan av nederlaget från den första stora kraftmätningen med den kapitalistiska ordningen. Trots att den seggerrusiga kapitalismen på bara några årtionden lyckats slå knut på sig själv har arbetare och vanligt folk ännu inte skakat av sig pessimismens passivitet.

I dessa pessimismens tider spelar Kuba en viktig roll, ett föredöme inte minst för Latinamerikas arbetande och fattiga. Men det har samtidigt funnits en tendens hos socialister och kommunister i Sverige att skönmåla, att blunda för problem och använda den kubanska revolutionen som en snuttfilt att luta kinden mot för att drömma sig bort från den gråa svenska vardagens motvind.

Fidel Castros liv och gärning bör fungera som medicin mot både verklighetsflykt och illusionsmakeri. Castro levde sitt liv under devisen att en revolutionärs främsta plikt är att göra revolution och vacklade aldrig i sin tilltro till människans förmåga och värdighet.

Fidel Castro var även allt för revolutionär för att fastna i illusioner – att helt undvika illusioner är inte möjligt – eller att låta spruckna illusioner leda till uppgivenhet eller resignation. På sin ålders höst sa Castro: ”Vi har begått många misstag. Det allvarligaste misstaget var att tro att det fanns folk som kände till socialismen och visste hur man bygger den. Vi trodde att socialismen var en vetenskap. Så fort någon sade: ’Det här är receptet’, trodde vi att de visste.”

Det finns inga recept för framtiden. Människorna skapar själva sin framtid, utifrån de förutsättningar den mänskliga historien skapar. Dessvärre försämrar kapitalismen på många sätt dessa förutsättningar genom sin nedbrytning av naturen och den mänskliga kulturen. Men det är samtidigt beviset på att kampen för en bättre framtid för oss människor måste gå bortom den nuvarande ordningen, måste vara antikapitalistisk. Det finns alltså ingen anledning till pessimism. Som en gatukonstnär en gång skrev på en husvägg i Bogotá: ”Låt oss spara pessimismen till bättre tider.”

”Vad hade vi varit utan Fidel?”

Anna Artén

30/11 2016

Sorg på gatorna i Havanna

Jag väcks tidigt i gryningen på hotellet av ett meddelandepip på min kubanska mobil. Det är min väninna Mayra som skriver. ”En sorglig nyhet. Fidel har avlidit.”

Jag slänger mig på fjärrkontrollen och zappar fram till den kanal som helt ägnas Fidels död. De två nyhetsuppläsarna är klädda i diskreta gråa kläder och ovanför deras huvuden Che Guevaras kända paroll med tillägget Fidel: *Hasta la victoria siempre, Fidel!*

I timmar sitter jag klistrad vid tv-apparaten. Vid jämna mellanrum sänder man president Raúl Castros korta meddelande om Fidels död:

”Det är med stor smärta som jag härmed meddelar vårt folk och våra vänner i Latinamerika och i världen att el comandante en jefe de la revolución cubana, Fidel Castro Rus avled idag den 25 november 2016 klockan 22.29. Enligt kamrat Fidels uttryckliga vilja kommer hans kropp att kremeras under morgonen lördagen den 26:e. Hasta la victoria! Siempre!”

Däremellan sänds intervjuer med kubanska prominenta personer och kommentarer från kubanen på gatan från landets alla hörn. Inga sentimentala eller hysteriska tårar utan ord uttalade med värdighet, respekt, tacksamhet och kärlek.

Minnesprogrammet är oerhört välgenomtänkt: naturligtvis bilder från Fidels barndom, studietid, dokumentärer från gerillatiden och andra viktiga tidpunkter i hans liv men också intervjuer och tal samlade under olika teman som var viktiga i Fidels politiska tid: hans engagemang för miljöfrågan, för freden, för tredje världen och hans kamp mot blockaden.

Vid frukosten på hotellets terrass har det vanliga tjoandet och högljudda morgonpussandet hos personalen bytts ut mot stillhet och sorg.

– Vi var ju förberedda. Fidel själv sa det en gång: döden väntar oss alla. Men det känns tomt och lite ofattbart.

Ganska tomt är det också på gatorna den här förmiddagen. De flesta sitter framför tv:n och följer minnessändningen. Jag vandrar runt gatorna i Centro Habana. Finns det inga glädjetrytanden?

– Jo, berättar min gode vän Jorge som är kampsportstränare. Vi har en granne på tredje våningen som vräkte på med hög salsamusik tidigt i morse. Hon dansade och sjöng. Hon är svart liksom jag. Vad har inte Fidel och revolutionen gett henne och alla svarta? Vad hade vi annars varit idag? Jag har lust att gå och klå upp henne.

I Miami är glädjetrytningarna stora och med förhoppningar om att nu kommer det att bli förändringar i Kuba.

– Men varför det? frågar sig Jorge. Fidel hade lämnat politiken sedan länge. Hade han avlidit under sin presidenttid hade det varit stor risk för en utifrån organiserad statskupp. Men inte nu. Allt kommer att fortsätta som vanligt.

Under eftermiddagen utlyses nio dagars landssorg vilket betyder att inga kulturella aktiviteter kommer att äga rum, inga konserter, ingen musik på barer och restauranger. Plácido Domingos planerade konsert på operan med storbildsskärm på torget utanför, ställdes naturligtvis in. Vissa kommuner har dragit in alkoholförsäljningen.

På tisdag är skolor och arbetsplatser stängda för att ge möjlighet till alla att hedra Fidels minne. Samma dag kommer det att organiseras ett massmöte på Revolutionsplatsen. Den 30 november förs urnan med asken i procession genom landet och kommer den 3 december till Santiago de Cuba, samma väg som Frihetskaravanen tog i januari 1959, fast åt andra hållet.

Själva begravningen sker den 4 december på kyrkogården Santa Ifigenia i Santiago de Cuba där Kubas nationalhjälte José Martí ligger begravd.

Lästips

Andra aktuella texter om Kuba:

[Martin Fahlgren: Lögner om Kuba – Operation Peter Pan](#)

[Nelson P Valdés, Saul Landau: CIA, Kuba och Operation Peter Pan](#)

[Peter Widén: Kommer kapitalismen att återupprättas?](#)

[Samuel Farber: Att bygga socialismen på Kuba](#)

Om den kubanska revolutionens seger:

K. S. Karol: [Castros Kuba](#)

Saverio Tutino: [Den kubanska oktoberrevolutionen](#)

Tal/texter av Fidel:

[Historien skall frikänna mig!](#) (1953)

[Socialistisk och demokratisk revolution i Kuba](#) (våren 1961)

[Från Martí till Marx.](#) (december 1961)

[Ches idéer är definitivt relevanta idag.](#) (1987)

Om Fidel:

Herbert L Matthews: [Castro och kommunismen](#) (utdrag ur boken *Castro: en politisk biografi*)

Barry Sheppard, [Castro angriper trotskismen](#)

Joseph Hansen: [Fidel Castro och händelserna i Tjeckoslovakien \(1968\)](#)

Om castrismens/guevarismens misslyckande i Latinamerika:

Joseph Hansen, [Che Guevaras sju misstag](#) (Om Bolivia)

Régis Debray, [Kritik av vapnen 1.](#)